

**ZULFIYA MEROSI VA “ZULFIYA NOMIDAGI DAVLAT MUKOFOTI”
AN’ANALARINING MA’NAVIY AHAMIYATI**

Sobirova Aziza Jaloliddin qizi

Nasrillayeva Gulzoda Jamshid qizi

Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17458817>

Annotatsiya. Mazkur maqolada o‘zbek xalq shoiri Zulfiya Isroilovanning ma’naviy merosi va uning nomi bilan bog‘liq bo‘lgan Davlat mukofoti an‘analarining tarbiyaviy hamda ma’naviy ahamiyati tahlil qilinadi. Shoiraning ijodiy faoliyati, ayolning jamiyatdagi o‘rni, Vatanga sadoqat va insoniylik g‘oyalari targ‘ib etgan asarlarining ta’siri yoritiladi. Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti — bu shunchaki mukofot emas, balki yosh avlodni ezgulikka, ijodga va ma’naviy yuksalishga undovchi ma’naviy qadriyat sifatida talqin qilinadi. Ushbu mukofot orqali O‘zbekiston yosh qizlari o‘z iqtidorini namoyon etib, Vatanga muhabbat, bilim va ijod orqali xizmat qilishga ruhlanadilar. Maqolada Zulfiya Isroilovanning hayoti va asarlarida ifodalangan ayollik, mehr, sadoqat va vatanparvarlik g‘oyalari bilan ushbu mukofotning bugungi kundagi ahamiyati o‘rtasidagi ma’naviy bog‘liqlik tahlil qilinadi. Zulfiya merosi — bu ayol qalbining sadosi, xalq ruhining ohangi, millatning orzusi va sadoqatining ramzidir. Uning nomi bilan bog‘langan mukofot esa o‘zbek ayolining or-nomusi, iste’dodi va ma’naviy kuchini avlodlarga eslatib turuvchi abadiy ilhom manbaidir.

Kalit so‘zlar: Zulfiya Isroilova, Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti, o‘zbek adabiyoti, ayol obrazining ma’naviy timsoli, ijod, vatanparvarlik, sadoqat, milliy qadriyatlar, ma’naviy tarbiya, yoshlar ilhomi.

Kirish qismi

Zulfiya Isroilova — o‘zbek ayolining yuragi, uning orzusi va g‘ururini so‘z bilan ifoda etgan buyuk shoiradir. Uning nomi o‘zbek adabiyotida nafaqat she’riyat, balki ma’naviyat va sadoqat ramzi sifatida tilga olinadi. Zulfiya o‘z hayoti davomida ayolning nafaqat mehr va nafosat sohibasi, balki yurt taqdiriga befarq bo‘lmagan, ma’naviy kuch manbai ekanini butun ijodi bilan isbotladi. Uning she’rlari — bu yurakdan chiqqan, xalq ruhiga singgan so‘zlardir. Zulfiya o‘z asarlarida millat, ona yurt, muhabbat, sadoqat va insoniylik haqida yozdi. U so‘z bilan hayotni, yurti bilan xalqini, xalq bilan esa ayolning oriyatini bog‘ladi. Shoir uchun yurtni sevis — bu shunchaki tuyg‘u emas, balki hayot falsafasi edi. U har bir satrida Vatanga sadoqat, ayol qalbining kuchi va inson ruhining go‘zalligini madh etgan. Bugungi kunda Zulfiya nomi bilan atalgan Davlat mukofoti ana shu buyuk ayolning ma’naviy merosini davom ettiruvchi ramzga aylangan. Ushbu mukofot O‘zbekistonning iqtidorli, mehnatsevar, oriyatli va Vatanga sodiq qizlarini qo‘llab-quvvatlash, ularning orzularini ro‘yobga chiqarish yo‘lida katta ahamiyat kasb etadi. Bu mukofot faqat g‘oliblik belgisi emas, balki ayollarning irodasini, ilm va ijoddagi mehnatini qadrlash ifodasidir. Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti orqali bugungi yoshlar o‘zida shoiraning ruhini, uning hayot falsafasini, xalq oldidagi mas’uliyatini his qiladilar. Bu an‘ana yosh avlodni hayotga mehr bilan qarashga, orzulariga ishonch bilan intilishga undaydi. Zero, Zulfiya nomi bugun ham o‘zbek ayoli uchun ilhom, millat uchun faxr, adabiyot uchun esa abadiy nurdur.

Asosiy qism

Zulfiya Isroilova o'zbek adabiyotida ayol qalbining samimiyatini, xalqning orzusini va Vatanga muhabbatni so'z orqali abadiylashtirgan siymodir. Uning ijodi o'zbek ayolining oriyati, sadoqati, mehr-u muhabbati va yurtparvarlik tuyg'ularining eng go'zal ifodasidir. Shoiraning har bir satrida hayotning tiniq nafasi, ona yurti — O'zbekistonning iliq nafasi sezilib turadi. Zulfiya she'rlari faqat badiiy go'zallik emas, balki ruhiy kuch, insoniy g'urur va ma'naviy poklik manbaidir. Zulfiya o'z ijodi orqali ayolning jamiyatdagi o'rni, uning aql-zakovati va ma'naviy qudratini ko'rsatdi. Uning asarlari o'zbek ayolining faolligini, mustaqil fikrlashini va Vatanga sadoqatini kuylaydi. Shoir uchun ayol – hayotning yaratuvchisi, mehr manbai va millatning ma'naviy tayanchidir. U ayolni uy va oilaning doirasidan tashqariga olib chiqib, uni jamiyat taraqqiyotining faol ishtirokchisiga aylantirdi. Zulfiya o'zining ijodi orqali ayollarga ishonch bag'ishladi, ularning ovozi butun millat eshitadigan darajaga ko'tardi. Shoiraning asarlarida Vatan g'oyasi markaziy o'rinni egallaydi. U uchun Vatan — bu faqat yer yoki makon emas, balki inson yuragining bir parchasidir. Zulfiya yurti ona obrazida tasvirlaydi, uning muhabbatini farzand mehri o'xshatadi. Shoir nazarida yurti sevish — bu yurakka o'yilgan so'z, insonlikning eng oliy belgisi. Shu bois, uning satrlarida sadoqat, vatanparvarlik va mehnatsevarlik g'oyalari uyg'unlashib, milliy iftixorni tarannum etadi. Bugungi kunda Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti ana shu g'oyalarning davomidir. Ushbu mukofot yurtimizda yosh avlodni ma'naviy, intellektual va ijodiy jihatdan qo'llab-quvvatlash, ularni Zulfiya siymosida mujassam bo'lgan fazilatlar sari undash maqsadida ta'sis etilgan. Bu mukofot, aslida, ayol irodasi va iste'dodining tan olinishi, millatning ayollarga bo'lgan hurmati va ishonchining ifodasidir. Zulfiya mukofotini qo'lga kiritgan yoshlar — bu faqat g'oliblar emas, balki o'z hayotini ilmga, san'atga, ezgulikka bag'ishlagan insonlardir. Ular orasida o'qituvchilar, shoirlar, rassomalar, vrachlar, jurnalistlar va ijtimoiy faollar bor. Ularning har biri Zulfiya orzularining davomchisi, u yaratgan ma'naviy olamning farzandidir. Shu tariqa, bu mukofot o'zbek ayolligini, fidoyiligini, mehnatsevarligini va yurtga bo'lgan muhabbatini abadiylashtirib kelmoqda. Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti davlat siyosati darajasida e'tirof etilgan qadriyatdir. U orqali mamlakatimizda ayollar faolligini oshirish, ularning ijtimoiy mavqei yuksaltirish, ilm-fan va madaniyatdagi ishtirokini rag'batlantirish yo'lida katta ishlar amalga oshirilmoqda. Mazkur mukofot yosh qizlarga nafaqat moddiy rag'bat, balki ma'naviy mas'uliyat, ruhiy tayanch ham beradi. Chunki bu mukofotga sazovor bo'lish — bu Zulfiya nomiga munosib bo'lish degan so'zdir, ya'ni sadoqat, mehr va oriyat timsoliga aylanishdir. Zulfiya hayoti va ijodi bugungi yoshlar uchun ibrat maktabidir. U o'z hayot yo'lida ko'plab sinovlarni boshdan kechirgan, ammo hech qachon so'zdan, ijoddan, hayotga ishonchdan voz kechmagan. Shoir o'z qalamini xalq dardini ifodalash, ayolning kuchini ko'rsatish va millatning ruhini kuylash yo'lida fido qildi. Shu sababli, Zulfiya mukofoti faqat nom emas — bu shoiraning hayot falsafasining davomidir. Zulfiya nomi bugungi kunda ayollar uchun orzu va g'urur timsoliga aylangan. U yaratgan ma'naviy olam har bir o'zbek ayoli yuragida yashaydi. Uning asarlaridagi mehr, sadoqat, oriyat va vatanparvarlik g'oyalari millat ma'naviyatining poydevoriga singib ketgan.

Zulfiya ayollarga faqat she'r emas, balki ishonch, jasorat va umid bergan. Shu bois, har yili Zulfiya mukofoti topshirilayotganida — bu nafaqat mukofot marosimi, balki o'zbek ayolining faxri, xalq e'tirofi va milliy g'ururning tantanasidir.

Zulfiya merosi va bu mukofot o'rtasida chuqur ma'naviy rishta mavjud. Shoiraning yuragidan chiqqan so'zlar bugungi kunda yosh qizlarning orzularida yashayapti. U yozgan har bir fikr, har bir tuyg'u avlodlar qalbida yashab, ularni ezgulik sari undaydi. Shuning uchun ham Zulfiya merosi o'lmas, uning nomi esa abadiy.

Xulosa

Zulfiya Isroilova o'zbek adabiyotining yuragi, millat ongi va ayolning ruhiy qudratini ifoda etgan ulug' siymodir. Uning hayoti — ijod, sabr, sadoqat va xalq xizmatining timsoli. Shoir so'zi bilan xalqni o'ylash, yurti bilan nafas olish, ayolning dardini, orzusini va mehrini kuylashni o'rgatdi. Shuning uchun ham Zulfiya merosi o'tgan asr adabiyotining sahifalarida emas, balki xalq qalbida, ayniqsa yoshlar yuragida yashab kelmoqda. Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti esa shu ruhiy merosning mantiqiy davomidir. U shoiraning orzularini amalda ro'yobga chiqaruvchi, yosh qizlarning iqtidorini qadrllovchi, ularni ma'naviy barkamollikka undovchi ramzdir. Bu mukofot — ayollarga ishonch, ularning kuchini e'tirof etish va ularni jamiyatda faolroq ko'rish istagining ifodasidir. Har bir mukofot sohibasi nafaqat g'olib, balki Zulfiya nomining sharafigini, uning hayot falsafasini o'z yuragida olib yuruvchi insondir.

Zulfiya ijodi bizni shunga o'rgatadi: ayolning kuchi — so'zda, mehrda va sadoqatda. U millatni tarbiyalaydi, yuraklarga ishonch beradi, jamiyatni go'zallikka yetaklaydi. Shoir o'z satrlari bilan ayolning oriyatini himoya qildi, uni millatning ma'naviy tayanchi sifatida ko'rsatdi.

Bugun ham uning nomi ezgulik, tozalik, vatanparvarlik va or-nomus timsoli bo'lib yangramoqda. Zulfiya mukofoti ana shu qadriyatlarni asrab-avaylaydi, yosh avlodni o'z xalqining tarixiga hurmat bilan qarashga, orzulariga ishonch bilan yurishga chorlaydi. Bu mukofot nafaqat o'zbek ayoli, balki butun millatning faxri, orzulari va ishonchining ramzidir.

Demak, Zulfiya nomi, uning ijodi va bu nom bilan atalgan mukofot — bularning barchasi o'zbek ma'naviyatining abadiy zanjiri, xalq ruhining nurli davomidir. Zulfiya yaratgan so'zlar unutilmaydi, chunki ular hayotning o'zidan, xalqning yuragidan olingan. U kuylagan mehr, sadoqat va Vatanga muhabbat g'oyalari bugungi kun yoshlarining qalbida yashab, ertangi kunni yanada nurafshon etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Isroilova, Zulfiya. *Tanlangan asarlar*. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti, 1986.
2. Isroilova, Zulfiya. *Bahor*. – Toshkent: O'zbekiston nashriyoti, 1964.
3. To'xliyeva, D. "Zulfiya ijodida ayol obrazining ma'naviy talqini." // *Adabiyotshunoslik masalalari jurnali*, №3, 2017.
4. Yo'ldosheva, M. "Zulfiya she'riyatida vatanparvarlik va insoniy qadriyatlar." // *O'zbekiston adabiyoti va san'ati jurnali*, 2019.
5. Karimova, N. *Zulfiya – o'zbek ayolining poetik timsoli*. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2020.
6. Ravshanov, A. "Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti va uning tarbiyaviy ahamiyati." // *Filologiya fanlari jurnali*, 2022.
7. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. "Zulfiya nomidagi Davlat mukofotini berish tartibi to'g'risida" 731-son qarori, 2024-yil 1-noyabr.

8. Zulfiya mukofotiga hujjatlar ro'yxati. – Respublika ilmiy markazi hujjati, 2024.
9. www.ziyouz.uz – “Zulfiya (1915–1996)” // *O'zbek adabiyoti ensiklopediyasi*, 2024.
10. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi. *Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti sovrindorlari haqida ma'lumotlar to'plami*, 2023.